

Пропозиції
до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального
процесуального кодексу України, пов'язаних з ліквідацією посад
голів судів та їхніх заступників, а також ліквідацією
Ради суддів України»
*(реєстр. № 8343 від 10.01.2023 р.)**

Метою законопроекту визначено «забезпечення внесення відповідних змін до кримінального процесуального законодавства щодо передачі повноважень Ради суддів України до Вищої ради правосуддя; скасування адміністративних посад голови та заступника голови суду із передачею їхніх повноважень зборам суддів та керівнику апарату суду». Законопроект системно пов'язаний із законопроектом «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо ліквідації посад голів судів та їхніх заступників, а також ліквідації Ради суддів України» (реєстр. № 8342 від 10.01.2023 р.).

Оскільки зміни до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) пов'язані зі змінами до судоустрійного законодавства, прийняття законопроекту № 8343 безпосередньо залежить від їх ухвалення. Разом із тим, необхідно вказати на роль голів судів, визначену в пункті 6 Висновку № 19 (2016) Консультативної ради Європейських судів «Про роль голів суддів»¹, що має тенденцію до розширення управлінської складової.

Щодо пропонованих положень КПК України в контексті забезпечення здійснення кримінального провадження необхідно зазначити таке.

1. У пункті 23 частини першої статті 3 КПК України при визначенні поняття «суддя» пропонується виключити слова «голова, заступник голови» відносно Верховного Суду, Вищого антикорупційного суду, апеляційного суду, місцевих загальних судів. Проте в пояснювальній записці до законопроекту вказано на те, що «недоцільним видається збереження посад голови та заступника голови суду (окрім Голови Верховного Суду). Тобто, посада Голови Верховного Суду зберігається.

2. У частині сьомій статті 3 і частині восьмій статті 35 КПК України в редакції проекту вказується на обрання зборами суду до складу об'єднаної палати суддів з розрахунку по два судді зі складу кожної із судових палат Касаційного кримінального суду та ще одного суддю Касаційного кримінального суду. Пропонований спосіб формування складу об'єднаної палати Касаційного кримінального суду Верховного Суду не відповідає принципу правової визначеності, оскільки незрозуміло, за яким підходом обиратиметься до складу об'єднаної палати п'ятий суддя, тобто той, хто не входить до складу судових палат Касаційного кримінального суду Верховного Суду, які формують об'єднану палату. Такий підхід ставитиме під сумнів додержання правила «суд,

¹ Висновок № 19 (2016) Консультативної ради Європейських судів «Про роль голів суддів». URL: <https://rm.coe.int/CoERMPublic>

встановлений законом», що відповідно впливатиме на справедливість судочинства.

3. У пункті 4 частини першої статті 615 КПК України в редакції проекту не враховані випадки відсутності керівника апарату суду.

4. У пункті 20-5 Розділу XI «Перехідні положення» пропонується механізм (за яким невідкладне (протягом 24 годин) питання вирішується не головою відповідного суду, а судом) потребуватиме визначення складу суду для розгляду подання про передачу клопотання про обрання або продовження запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на розгляд до іншого суду у процесуальному порядку, що відповідно призведе до збільшення навантаження суддів із розгляду таких питань.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

**Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*